

Repce, ahogy a nagykönyvben meg van írva

- megoldás a biztonságos áttelelésre
 - 20%-kal vastagabb gyökérnyak
 - 21%-kal több, kisebb felületű levél
 - 16%-kal nagyobb levéltömeg
 - 6%-kal alacsonyabb növény
- egészséges, kórokozó mentes repce állomány
gyors tavaszi regenerálódás
magasabb termés, nagyobb hozam

**Használjon Ön is Toplex-et,
hogy kihozza repcájéből a maximumot!**

 Toplex®

syngenta.

A készítmény I. forgalmi kategóriájú.
Kérjük figyelmesen olvassa el a termék címkéjét és tartsa be a használati utasítást!

Syngenta Kft.
1117 Budapest, Alföld u. 2.
Telefon: 06 1 488-2200 • Fax: 06 1 488-2201
www.syngenta.hu • info.hungary@syngenta.com

A közvetlen támogatások új rendszere

A Közös Agrárpolitika jövőjéről június 26-án született meg a régen várt politikai döntés. A 2013-ban egyszerűsített területalapú támogatási rendszert (SAPS) alkalmazó tagországokban három időpont közül lehet választani arra vonatkozóan, hogy az adott ország mikor tér át a reform által bevezetésre kerülő új alaptámogatási rendszerre. Az opciók a következők: a SAPS rendszer tovább működtethető 2020-ig vagy 2018-ig, (ez utóbbi esetben lehetőség van termeléstől elválasztott támogatás nyújtására), illetve akár már 2015-től is be lehet vezetni az új alaptámogatási rendszert. Cikkünkben a közvetlen támogatások új rendszerének fontosabb elemeit vesszük sorra röviden, és megbecsüljük az érintettek körét.

Támogatásra jogosult lenne minden terület, amelyen elsősorban mezőgazdasági tevékenységet folytatnak, illetve amely 2008-ban még támogatásra jogosult volt (SPS/SAPS), de azon környezetvédelmi okokból kifolyólag mezőgazdasági tevékenységet már nem folytatnak, ezért a jelenleg hatályos jogszabályok szerint megszűnt a jogosultságuk.

Támogatási jogosultságok

Támogatási jogosultságokat elvileg a jelenleginél nagyobb területre is adhatnak a rendszer bevezetésekor. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a tagállamok a 2015-ben kiosztott támogatási jogosultságok számát a 2009-ben jogosultnak tekintett hektárszám 135 vagy 145 százalékában korlátozhatják. Az SPS-t alkalmazó országoknál az új jogosultságok alapjának a 2014-ben támogatásra jogosult hektárok számát tekintenek.

Azok a gazdálkodók, akik 2011-ben vagy közvetlenül az alaptámogatásra történő átállást megelőző évben SAPS vagy nemzeti kiegészítő támogatásban részesültek, esetleg 2011-ben egyiket sem kaptak, de kizárólag olyan mezőgazdasági földterülettel rendelkeztek, amely 2003. június 30-án nem minősült jó mezőgazdasági ál-

lapotban tartottnak, támogatásra jogosult gazdálkodónak minősülnek.

Ugyan az új támogatási jogosultságokhoz rendelt összegek megállapításakor az egyes gazdaságok támogatottságában meglévő különbségeket még figyelembe lehet venni tagországi, illetve régiós szinten, 2019. január 1-jéig közel azonos szintre kell hozni az alaptámogatás hektáronkénti összegét. A gazdaságok eltérő történelmi bázisaiból (termelési szerkezetéből) fakadó különbségek tagországon, illetve régióon belüli teljes felszámolására még nem kerül sor, tekintettel arra, hogy a politikai megállapodás alapján a gazdálkodóknak kifizetett támogatásoknak 2019-ig a nemzeti vagy a regionális átlag minimum 60 százalékát kell elérnie. Ugyanakkor azt is rögzítették, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell az érintettek vonatkozásában, hogy a támogatott gazdálkodók vesztesége nem lehet 30 százalékánál nagyobb a belső konvergencia megvalósítása közben. A kötelező hektáronkénti kifizetés 196 euró lesz 2019-re.

Az új támogatási jogosultságok – akárcsak a jelenlegiek – forgalomképesek lesznek, de csak úgynevezett aktív gazdálkodókra átruházhatóak, ugyanakkor szabadon örökölhetők.

Aktív gazdálkodó lehet természetes vagy jogi személy vagy azok csoportja. Olyan mezőgazdasági területtel kell rendelkezniük, amely főként természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott terület, és amelyen a gazdálkodó elvégzi az adott tagállam által meghatározott minimumtevékenységet. Az aktív mezőgazdasági termelők beazonosítását egy kötelezően alkalmazandó negatív (kizáró) lista (repülőter, vasút, víziutak, ipari park, sportlétesítmények) fogja elősegíteni. Kivételt jelent, ha a legutolsó pénzügyi évben a nem mezőgazdasági tevékenységből származó bevétel legalább 5 százalékkal egyenlő közvetlen támogatásban részesült a természetes vagy jogi személy vagy azok csoportja, aki/amely ezt bizonyítani képes, és/vagy mezőgazdasági tevékenysége nem jelentéktelen, és/vagy a vállalkozás eszközlómánya mezőgazdasági tevékenység végzését szolgálja.

Alaptámogatás

Az alaptámogatás keretösszege minden tagországban annak függvényében változik, hogy a szabadon választható közvetlen támogatások közül melyeket alkalmaznak, továbbá hogy a kötelező és a szabadon választható jogcímek finanszírozására, valamint a nemzeti tartalékokra a források mekkora hányadát különítik el. E termeléstől függetlenített területalapú támogatást újonnan létrehozott jogosultságok aktiválásával lehet majd elérni.

Az alaptámogatás feltétele a kölcsönös megfeleltetés rendelkezéseinek betartása. Ezek egyszerűbbek és ésszerűbbek lesznek: a jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények (JFGK) száma a tervezet szerint ötten tizenháromra, míg a helyes mezőgazdasági és környezeti állapot (HMKA) előírás-

sainak száma héttel, nyolcra csökken. A víz-keretirányelv (2000/60/EK) és a növényvédőszer fenntartható használatának irányelve (1107/2009/EK) hatályba lépésével az ezekben rögzített szabályok nem jelennek meg a kölcsönös megfeleltetés rendelkezései között, azok a mezőgazdasági tanácsadói szolgáltatások kötelező elemévé válnak.

Kiegészítő átalánytámogatás

A tagállamok az alaptámogatáson felül 1. pilléres forrásaik legfeljebb 30 százalékáig évente minden igénylőnek (azoknak a gazdáknak a kivételével, akikről bebizonyosodik, hogy 2011. október 19-ét követően csupán azért darabolták fel gazdaságukat, hogy ebből a támogatásból részesülhessenek) kiegészítő átalánytámogatást nyújthatnak maximum 30 hektár jogosult területre vonatkozóan, vagy az átlagos birtokméretnek megfelelő hektárszámra. E támogatás összege a közvetlen támogatások egy hektárra vetített nemzeti vagy regionális átlagának legfeljebb 65 százaléka lehet. A kiegészítő átalánytámogatás számításaink szerint hazánkban hektáronként 167,2 euró lesz.

Zöld komponens

Az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlat ösztönzésére a tagállamoknak az 1. pilléres forrásaik 30 százalékát kell elkülöníteniük. E hektáronként fizetendő direkt szubvenciót (ún. zöld komponens), amely kiegészíti az alaptámogatást, az alábbi feltételekhez kötik:

1. Növénytermesztés diverzifikálása:

- ha a gazdaság szántóterülete meghaladja a 10 hektárt, de a 30 hektárt nem, azon legalább két különböző növényt kell vetni, amelyek egyenként a terület legfeljebb 75 százalékát foglalhatják el;

- 30 hektárnál nagyobb szántóterületen legalább három különböző növényt kell vetni úgy, hogy a fő növénykultúra területi részaránya nem haladhatja meg a szántóterület 75 százalékát, illetve két növénykultúra együttesen kisebb területet foglal el, mint a szántó 95 százaléka.

2. Állandó gyepterületek és állandó legelők megőrzése:

- az új támogatási rendszerre történő áttérés évében bejelentett állandó gyepterületeket és legelőket meg kell őrizni, azok tagországi, regionális vagy szubregionális szinten (tagállami döntés alapján, gazdasági szinten) a bázisidőszakhoz képest legfeljebb 5 százalékkal csökkenhetnek.

3. Ökológiai célterület kialakítása:

- a 15 hektárnál nagyobb alaptámogatásra jogosult szántóterület legalább 5 százalékát, majd 2017-től – amennyiben ennek szükségességét egy hatástanulmány alátámasztja – legalább 7 százalékát ökológiai célokra kell hasznosítani;

- az ökológiai célterület kialakítása legfeljebb 50 százalékig regionális szinten is teljesíthető;

- a tagállamok lista alapján dönthetnek az ökológiai célterületen természetű növényekről;

- ökológiai célterületek lehetnek: teraszok, védőzónák, erdősített területek, nitrogénmegkötő növényekkel borított területek, rövid rotációs sarjerdők.

A zöld komponens kritériumainak nem kell megfelelniük azoknak a gazdálkodóknak, akik támogatásra jogosult területnek több mint 75 százaléka állandó gyepterület, vizes élőhely vagy hüvelyesek (vagy ezek kombinációja), és az ezen felüli terület nem haladja meg a 30 hektárt. A zöldítés kritériumainak be nem tartására vonatkozó szankciókat késleltetve vezetjük be. Az új KAP-szabályok hatályba lépését követő első két évben nem róható ki büntetés, 2018-ban viszont 20 százalékos, az azt kö-

vető évben már 25 százalékos a büntetés mértéke.

A 2. pillérbe tartozó intézkedések közül öt meglévő agrár-környezetvédelmi intézkedést azonosnak minősítettek az 1. pillér zöld komponensébe tartozó intézkedésekkel, azok mindkét pillérből történő támogatása tilos.

A környezetbarát gazdálkodási gyakorlat támogatása Magyarország esetében körülbelül évi 382,5 millió eurót jelentene. Becsléseink szerint e támogatás hektáronkénti összege évi 77,16 euró körül alakulna, ami persze attól is függ, hogy 2014-ben mekkora földterület lesz jogosult a zöldítési támogatás igénybevételére.

Tíz hektárnál nagyobb, de 30 hektárnál kisebb szántóterületet 30 ezer gazdaság művelt 2011-ben, közülük 5,5 ezer csak egy vagy két különböző növényt termesztett (e gazdaságok átlagterülete 17,5 hektárra rúgott). A megfelelés érdekében e körnek változtatnia kell termelési struktúráján.

A 2011. évi adatok alapján 37,7 ezer gazdaságnak kellene legalább 5 százalékos ökológiai célterületet kialakítania. E 37,7 ezer gazdaság összesen 3702 ezer hektáron folytatott mezőgazdasági tevékenységet 2011-ben. Ennek a területnek az 5 százaléka 185,1 ezer hektárt tett ki – az újonnan kijelölt ökológiai célterületek összessége ennél kisebb lesz, hiszen a földek egy része pihentetett, illetve gyepterület.

Termeléshez kötött támogatások

Magyarország az 1. pilléres forrásainak legfeljebb 13 százalékáig termeléshez kötött támogatásokat nyújthat olyan mezőgazdasági tevékenységek ösztönzésére, amelyek bizonyos térségekben fontos gazdasági, környezetvédelmi vagy szociális szerepet töltenek be (ilyenek például a tejtermelés, a kecske-, juh- és hizómarhatartás, a durumbúza-, rizs-, zöldség- és gyümölcsstermelés, de nem sorolható ide sem a sertés- vagy a baromfitartás, sem a dohány-

termelés). A nemzeti boríték további 2 százaléka fordítható a fehérjenövények termesztésének finanszírozására. A támogatások fajlagos összegét a döntéshozók egyelőre nem számszerűsítették. A termeléshez kötött támogatások legfeljebb a termelés szinten tartását szolgálhatják.

Magyarországon a 13 százalékos opció elegendő az állattartás jelenleg termeléshez kötött támogatásainak kiváltására, sőt, ezek növelésére is lehetőséget kínál.

A természeti hátránnyal érintett területek támogatása

A tagállamok 1. pilléres forrásai további legfeljebb 5 százalékának erejéig, bizonyos kritériumok alapján, külön támogatást nyújthatnak a kedvezőtlen természeti adottságú területeken gazdálkodóknak. Ez a második pillérből a részben e gazdálkodói körnek fizethető szubvenció kiegészítése lenne. Magyarországon nem indokolt az 1. pillérből e célra forrást elkülöníteni, hiszen így csökkenne az alaptámogatásra fordítható összeg.

Fiatal gazdálkodók támogatása

A 40 évesnél nem idősebb, gazdaságukat az igénylést megelőző öt esztendőnél nem korábban elindító fiatal gazdálkodók támogatására a tagállamok közvetlen támogatási forrásai legfeljebb 2 százalékát használhatják fel. Ez a jogcím kötelező. A támogatást, amely megfejlé az alaptámogatást és mértéke legfeljebb az adott tagországban a támogatási jogosultságok hektárra vetített átlagának 25 százaléka lehet, továbbá egy-egy igénylő legfeljebb 25 hektárra (azon tagországokban, ahol a támogatásra jogosult gazdaságok átlagos mérete a 25 hektárt meghaladja, legfeljebb az átlagnak megfelelő területre) veheti fel, legfeljebb öt évig lehet folyósítani a kedvezményezettnek. A jogosultság időtartama a gazdaság elindítása és a fiatal gazdálkodók támo-

gatásának igénylése között eltelt évek számával csökken.

Magyarországon a támogatásra jogosult gazdaságok átlagos mérete 28,11 hektár volt 2011-ben. A rendelkezésre álló adatok szerint, csak a kor és a birtokméret alapján, legfeljebb 24 985 gazdálkodó venné igénybe e támogatást. Ha számolunk azzal is, hogy az öt évvel ezelőtt is mezőgazdasági tevékenységet folytató, 40 évnél fiatalabb termelők nem jogosultak a támogatásra, akkor összesen 7206 gazdálkodó lenne jogosult a fiatal gazdálkodók támogatására. Ezek közel 85 százaléka 28,11 hektárnál kisebb területet művel, összesen 41,3 ezer hektárt, míg a maradék 68,5 ezer hektáron gazdálkodik. Utóbbiak a 28,11 hektár felső határ miatt a 68,5 ezer hektár alig 45 százalékára igényelhetik a fiatal gazdálkodók támogatását. A fiatal gazdálkodók támogatásának potenciális finanszírozási igénye így az 1. pilléres forrásoknak legfeljebb alig 0,4 százalékára rúgna.

Kisgazdaságok egyszerűsített támogatása

Az adminisztráció terheinek csökkentése érdekében a tagállamok a kisgazdaságoknak 500–1250 euró közötti átalánytámogatást kínálhatnak fel (egyszerűsített kifizetés), amely kiváltja az összes közvetlen támogatást, vagyis az igénylők más direkt szubvencióra, így például a zöld komponensre sem lesznek jogosultak. Az egyszerűsített kifizetésben részesülők mentesülnek a kölcsönös megfeleltetés előírásai alól. A támogatás egy kedvezményezettre jutó összege nem haladhatja meg az adott tagországban az összes támogatásra jogosult igénylő gazdaságra vetített átlagos közvetlen támogatási szintjének 25 százalékát, vagy az összes közvetlen támogatás hektárra vetített átlagának ötszörösét. E jogcímre az 1. pilléres források legfeljebb 10 százalékát lehet felhasználni.

Az igénylők legkésőbb a tagállam által megadott határidőig, de nem később, mint 2014. ok-

→ tober 15-ig jelezhetik, ha ezen általánytámogatásban szeretnének részesülni. Azon gazdaságok számára, amelyek összes közvetlen támogatása alacsonyabb a tagállam által rögzített összegnél, e jogcím kötelező. A kisgazdaságok támogatási jogosultságait nem lehet átruházni, csak örökölni. A kisgazdaságoknak a következő feltételeket is teljesíteniük szükséges: a jogosultságok számával megegyező támogatásra jogosult hektárszámmal kell rendelkezniük, vagy a SAPS esetében a 2014-ben bejelentett jogosult terület hektárszámmal azonos területek kell a birtokukban lenniük.

Ha az 1. pilléres források összegét elosztjuk a közvetlen támogatásra jogosultak számával, majd vesszük a kapott összeg 25 százalékát, akkor elérhetjük az 1290 euró felső korlátot. Ekkora összeg a támogatásban részesülő gazdaságok szignifikáns hányadának

lehet vonzó. Számításaink szerint a kisgazdaságok egyszerűsített támogatását a 2011-ben közvetlen támogatásra jogosultak 38,3 százaléka, 67,4 ezer igénylő preferálná. Hozzájuk a támogatásra jogosult földterület 2,62 százaléka, összesen 129,99 ezer hektár tartozik. E lépésnek köszönhetően az érintett gazdálkodói kör 39,92 millió euróval (gazdaságonként átlagosan 592 euróval) több támogatáshoz jut, mint 2013-ban.

A közvetlen kifizetések korlátozása

Azokban az országokban, ahol a kiegészítő általánytámogatást bevezeti, ott a kifizetések korlátozása (capping), vagyis az évi 150 ezer euró feletti minimum 5 százalék elvonás nem kötelező.

Az MVH és az FADN adatbázisából kiindulva, (a jelenleg hatályos földforgalmi törvény figyelembevételével) amennyiben hektáronként 94,34 euró

alaptámogatással számolunk és nem kerül bevezetésre a kiegészítő általánytámogatás (a két intézkedés egyszerre történő alkalmazása nem valószínű), akkor 352 gazdaság lenne érintett. Ezekből összesen 2 026 286 eurót vonnának el. A 352 gazdaságból 179 vegyes profilú, amelyek elvonása 1 341 771 euró lenne. (A kapott eredmények esetében aláhúzendő, hogy a munkaerőköltség becslése nagyon bizonytalan, ezért a végeredmény is körültekintéssel kezelendő.)

A tagállamoknak 1. pilléres forrásaik legfeljebb 3 százalékát nemzeti tartalékként kell elkülöníteniük. Ebből az újonnan belépőknek adhatnak támogatási jogosultságokat, illetve megemelhetik a támogatási jogosultságok névértékét olyan területekben, ahol ezt különleges körülmények indokolttá teszik.

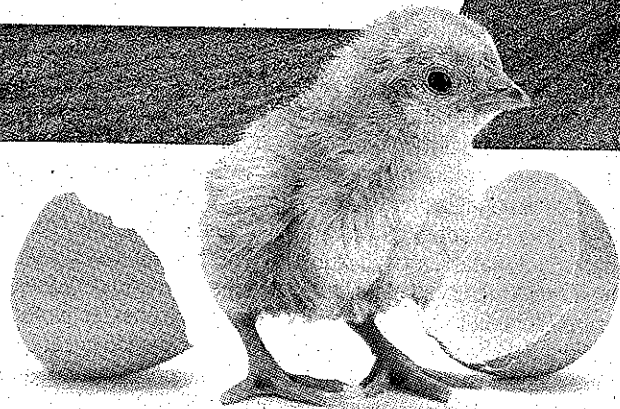
Számításaink szerint Magyarország az összes 1. pilléres forrás 36,68 százalékát fordítja

na az alaptámogatásra, ami éves szinten körülbelül 467,6 milliárd eurót jelent. Amennyiben a kisgazdaságok egyszerűsített támogatását 67,4 ezren igénylik, akkor hektáronként 94,34 euró körüli alaptámogatással számolhatunk.

A cikk alapjául az Európai Unió Tanácsának 2013. június 18-án közzétett 10 730/13 számú munkadokumentuma, a 2013. június 25-ei dátumozással ellátott 11 546/13 számú munkadokumentuma (<http://www.consilium.europa.eu/documents?lang=en>), a 11 372/13-as számú sajtóközlemény (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/agricult/137615.pdf), valamint az Agrafacts vonatkozó kiadásai (No.48-13, No. 49-13) szolgáltak.

POTORI NORBERT,
KOVÁCS MÁTÉ,
VÁSÁRY VIKTÓRIA
Agrárgazdasági Kutató Intézet

OMÉK 2013
A magyar föld legjava

**VÁRJATOK MEG,
ÉN IS JÖVÖK!**

WWW.OMEK2013.HU

SZÁMÍTUNK ÖNRE KIÁLLÍTÓKÉNT MAGYARORSZÁG
LEGNAGYOBB AGRÁRGAZDASÁGI RENDEZVÉNYÉN!

76. ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZERIPARI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR
2013. SZEPTEMBER 18-22. HUNGEXPO BUDAPESTI VÁSÁRKÖZPONT

MAGYARORSZÁG

AGRÁRGAZDASÁGI KUTATÓ INTÉZET